

**БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА ТА
КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Циклова комісія фінансово-економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора навчальної
роботи

Марина Зайченко
Марина ЗАЙЧЕНКО

08 _____ 2023 р.

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни циклу загальної підготовки

здобувачів освіти спеціальності

072 Фінанси, страхування та банківська справа

Білгород-Дністровський, 2023

Робоча програма дисципліни «**Економічна теорія**» складена відповідно до освітньо-професійної програми для здобувачів освіти зі спеціальності 072 Фінанси, страхування та банківська справа

Розробник: Колаковська Світлана Пилипівна, викладач першої кваліфікаційної категорії.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні циклової комісії
фінансово-економічних дисциплін

Протокол № 1 від 28.08.2023 року

Голова циклової комісії Світлана СТЕПОВА

Схвалено методичною радою Білгород-Дністровського фахового коледжу
природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій

Протокол № 7 від 31.08 2023 року

Голова методичної ради Марина ЗАЙЧЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Компонент освітньої програми, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
<p>Кількість кредитів:4 Модулів:4</p> <p>Змістових модулів:4</p> <p>Загальна кількість годин: 120</p>	<p>Цикл загальної підготовки</p> <p>072 Фінанси, страхування та банківська справа</p> <p>Освітньо-професійний ступінь</p> <p><i>«Фаховий молодший бакалавр»</i></p>	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		2	2
		Семестр	
		3	2
		Лекційні заняття:	
		38 год	8год
		Практичні заняття	
		30год	8год
		Самостійна робота	
		52год	100год
		Індивідуальні заняття:	
			4год
Вид контролю:			
залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом навчальної дисципліни є вивчення основ економічної політики суб'єктів ринкового господарства, закономірності економічного розвитку суспільства, методи та способи ефективного господарювання.

Міждисциплінарні зв'язки: «Філософія», «Історія української державності», «Економіка підприємства», «Регіональна економіка», «Економічна інформатика».

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування в здобувачів освіти глибоких економічних знань, логіки сучасного економічного мислення і економічної культури, навчання студентів базовим методам аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.

Завданням навчальної дисципліни «Економічної теорії» на сучасному етапі є пізнання економічної науки, її предмету, методів і функцій, аналіз закономірностей розвитку ринкової економіки як основи функціонування різних сучасних господарських систем, характеристика основних рис та особливостей розвитку перехідної економіки, розкриття закономірностей суспільного відтворення, шляхи вирішення загально цивілізованих проблем людства.

Вивчаючи дисципліну слід звернути увагу на вивчення економічних законів, економічних категорій, принципів побудови ринкового механізму, питанням грошово-кредитних відносин, соціально-економічним проблемам та державному регулюванню ринкової економіки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти

повинні знати:

- ✓ Щовивчаче економічної теорії та як роль вона відіграє у житті суспільства і окремо людини;
- ✓ Як організоване виробництво споживчих благ та, що собою являє земля, праця, капітал, здатність до підприємництва як фактори виробництва;
- ✓ Як ринок розподіляє виробничі ресурси, задовольняє потреби і оцінює створене;
- ✓ Яку роль в організації економічного життя суспільства відіграють товарне виробництво і гроші;
- ✓ Які установи забезпечують функціонування ринку;
- ✓ За якими принципами власники ресурсів отримують свої доходи: заробітну плату, ренту, процент і прибуток;
- ✓ Що таке підприємство, які бувають типи підприємств, особливості їх на Україні;
- ✓ Які функції виконує підприємець;
- ✓ Що таке менеджмент, маркетинг;
- ✓ В чому суть особливості агробізнесу і механізм його дії;
- ✓ Державне регулювання, його суть, необхідність основні методи;
- ✓ Сутність та причини економічних циклів і криз;

- ✓ Закони розвитку світового господарства та місце у ньому України;
- ✓ Основні поняття, категорії економічних законів.

повинні уміти:

- ✓ Пов'язати отримані теоретичні знання з реальною дійсністю;
- ✓ Застосовувати їх на практиці;
- ✓ Користуватися монографічною, періодичною літературою при підготовці до семінарів, заліків, екзаменів, написання рефератів;
- ✓ Аналізувати статистичні і фактичні матеріали, робити правильно обґрунтовані відповідні висновки;
- ✓ Застосовувати основні категорії економічних законів;
- ✓ Вільно орієнтуватися у системі суспільного виробництва;
- ✓ Використовувати набуті знання для підвищення ефективності виробництва, зниження витрат виробництва;
- ✓ Давати наукове тлумачення особливостей формування і розвитку товарно-грошових відносин;
- ✓ Орієнтуватися в глобальних проблемах економічного розвитку світогосподарських зв'язків, інтеграції України в систему міжнародного поділу праці.

Структура навчальної дисципліни є орієнтовною. Під час складання навчальних програм викладачі навчальних закладів можуть вносити обґрунтовані зміни та доповнення в зміст програмного матеріалу і розподіл навчальних годин за темами в межах бюджетного часу, відведеному на навчальним планом на вивчення дисципліни. Внесені зміни повинні бути обговорені на засіданні циклової комісії і затверджені заступником директора з навчальної роботи.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №1

Загальні основи економічного розвитку

Тема 1. Економічна теорія як фундаментальна суспільна наука

Зародження, еволюція та етапи становлення політичної економії. Політично-економічні напрями, школи і течії. Політична економія в системі наук.

Тема 2. Предмет і метод економічної теорії

Предмет економічної теорії. Тракткування дисципліни політичної економії різними школами. Політична економія як наука про виробничі відносини у взаємодії з продуктивними силами. Метод пізнання економічної теорії. Загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічних процесів. Функції політекономії: теоретико-пізнавальна, практична, методологічна, виховна.

Тема 3. Економічні потреби суспільства. Економічні інтереси

Сутність потреби особливості їх розвитку. Потреба як спонукальний мотив економічної діяльності людей. Класифікація економічних потреб та їх структура. Закон зростання потреб та механізм його дії. Безмежність потреб. Обмеженість ресурсів. Роль виробництва в задоволенні економічних потреб суспільства. Потреби і споживання. Основні тенденції формування сучасної структури суспільних потреб. Економічні інтереси та їх класифікація.

Тема 4. Суспільне виробництво

Зміст виробництва та його складові елементи. Виробництво як процес суспільної праці. Фази суспільного виробництва. Процес виробництва як взаємодія продуктивних сил та виробничих відносин. Продуктивні сили суспільства, їх суть, система і структура. Людина як основний елемент продуктивних сил. Показники розвитку продуктивних сил. Виробничі відносини, їх суть, система і структура. Взаємодія продуктивних сил і виробничих відносин. Структура суспільного виробництва. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Виробнича і соціальна інфраструктура, їх суть.

Семінарське заняття 1

Основні чинники виробництва. Робоча сила та її властивості. Засоби і предмети праці. Земля як фактор виробництва. Цілі і наслідки виробництва. Суспільний продукт як результат суспільного виробництва. Технологічний спосіб виробництва. НТП та його форми.

Тема 5. Економічні системи суспільства Економічна система: її сутність та структурні елементи. Типи і еволюція економічних систем. Формацийний і загально цивілізаційний підходи до типізації суспільства. Класифікація економічних систем за формами власності на засоби виробництва і за способом управління господарською діяльністю: традиційна, ринкова,

командна змішана економічна система. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Економічні реформи в Україні.

Семінарське заняття 2

Відносини власності в економічному житті суспільства

Власність, її сутність і місце в економічній системі. Реалізація прав власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Типи, форми і види власності. Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.

Тема 6. Форми організації суспільного виробництва

Натуральне виробництво: сутність, риси, історичні мажі. Товарне виробництво: причини виникнення, сутність, ознаки і роль в розвитку суспільства. Проста і розвинена форми товарного виробництва.

Семінарське заняття 3

Товар і його властивості. Теорії вартості та їх різновиди. Закон вартості, його сутність і функції.

Тема 7. Сутність і еволюція грошей

Походження, сутність і функції грошей. Грошовий обіг і його закони. Грошова система.

Семінарське заняття 4

Грошова реформа в Україні. Суть, причини, види і соціально-економічні наслідки інфляції. Суть ціни. Методи ціноутворення. Види ціни та функції ціни. Особливості регулювання ціни.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №2

Тема 8. Ринок і механізм його функціонування.

Сутність ринку, його риси та структура. Ринковий механізм та його основні елементи. Моделі ринкової економіки

Семінарське заняття 5

Теорія ринкової рівноваги. Сутність попиту і фактори, що його визначають. Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Еластичність попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.

Тема 9. Ринкова інфраструктура

Поняття ринкової інфраструктури та її основні елементи. Біржі та їх місце в ринковій економіці. Банки та банківська система України. Ринок цінних паперів.

Семінарське заняття 6

Проблеми формування ринкової інфраструктури в Україні. Особливості становлення фондового ринку в Україні. Види та механізм функціонування товарних бірж.

Тема10.Конкуренціяімонополія.

Виникнення, поняття і функції економічної конкуренції. Закон конкуренції. Види конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Монополізм в економіці та його причини.

Семінарськезаняття7

Закон монополізації. Форми монополій. Антимонопольна політика держави.

Антимонопольнезаконодавство.

Тема11.Підприємництвоवरинковійекономіці

Суть підприємництва, його роль у ринковій економіці. Теорії та моделі підприємництва. Види та форми підприємницької діяльності. Функції підприємництва.

Семінарськезаняття8

Малийбізнес.Новівидипідприємницькоїдіяльності.Проблемирозвитку цивілізованого підприємництва в Україні.

ЗМІСТОВНИЙМОДУЛЬ№3

Тема12Підприємство(фірма)вринковійекономіці

Підприємствояк суб'єктринковоїекономіки.Формитавидипідприємств. Кругообіг і оборот капіталу(фондів) як процес індивідуального відтворення. Структура капіталу (фондів).Фізичний і моральний знос. Амортизація та її норма. Оборотний капітал (фонди): сутність, структура та показники ефективності використання.

Семінарськезаняття9

Суть витрат виробництва. Класифікація витрат виробництва в ринковій економіці. Собівартість продукції: суть, види, структура та шляхи зниження. Прибутокякекономічнакатегоріярозвинутогоотоварноговиробництва.Сутність і теорії прибутку.

Тема13.Особливостіпідприємництваваграрномусекторі

Аграрне виробництво-особлива сфера вкладення капіталу. Особливості сільськогосподарського виробництва. Аграрні відносини та їх структура. Різноманітні форми господарювання в АПК України.

Семінарськезаняття10

Державна підтримка аграрної сфери та аграрних перетворень. Земельна рента та її форми. Рентні відносини. Абсолютна земельна рента. Ціна землі.

Семінарськезаняття11

Відтвореннятаекономічнезростанняна макрорівні
Сутність і види суспільного відтворення. Просте та розширене суспільне відтворення та економічне зростання. Зміст і типиекономічного зростання. Рушійнісилиекономічногозростання.Нагромадження,заощадженнята

інвестиції, їх суть і місце в економічному зростанні. Суспільний продукт і його структура. Валовий внутрішній продукт. Валовий національний продукт. Чистий внутрішній продукт. Національний дохід.

Тема 14. Циклічність-загальна закономірність ринкової економіки

Суть та види економічних циклів. Економічний цикл та його фази. Зайнятість: сутність, форми та ефективність. Сутність, причини та соціальні наслідки безробіття.

Семінарське заняття 12

Інфляція: суть, причини, види та соціально-економічні наслідки. Зайнятість робочої сили у системі суспільного відтворення. Приховане безробіття в Україні: сутність і соціальні наслідки.

Тема 15. Доходи населення

Суть доходів населення, їх видів та джерел формування. Теорія заробітної плати. Заробітна плата- основна форма доходів населення. Форми і системи зарплати.

Семінарське заняття 13

Номінальна та реальна заробітна плата. Основні напрямки поліпшення форм оплати праці в ринкових умовах. Соціальні програми як джерело формування сімейних доходів. Сімейний бюджет. Пенсійна реформа в Україні.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №4

Тема 16. Основи менеджменту

Поняття та розвиток теорії управління менеджменту. Функції та сфера діяльності менеджменту. Наукові принципи менеджменту.

Семінарське заняття 14

Організаційна структура та методи управління виробництвом.

Тема 17. Основи маркетингу

Поняття та економічні передумови виникнення маркетингу. Функції, мета, принципи та завдання маркетингу. Сучасна структура маркетингу.

Тема 18. Фінансово-кредитна система

Суть, функції та структура фінансів. Структура та джерела формування фінансів. Державний бюджет-провідна ланка фінансів. Доходи і видатки бюджету. Бюджетний дефіцит і шляхи його подолання. Місцеві бюджети. Податки: суть, функції та види.

Семінарське заняття 15

Необхідність, суть та джерела кредиту. Форми та функції кредиту, принципи кредитування. Кредитні засоби та механізм їх використання. Позичковий відсоток, його суть, функції.

Тема19.Державнерегулюванняринковоїекономіки

Суть, необхідність та еволюція державного регулювання економіки. Сучасні моделі державного регулювання економіки. Основні форми та методи державного регулювання ринкової економіки. Об'єкти та суб'єкти державного регулювання. Недоліки та переваги державного регулювання.

Семінарськезаняття16

Кейнсіанська і неокласична моделі державного регулювання економіки. Бюджетна, податкова, кредитно-грошова політика держави. Планування, прогнозування і програмування розвитку народного господарства. Соціальна політика держави. Антиінфляційна економічна політика держави.

Тема20.Закономірностіформуваннятасутністьсвітового господарства

Об'єктивні передумови виникнення світового господарства. Розвиток світового ринку. Міжнародний поділ праці. Інтернаціоналізація господарського життя. Світове господарство та закономірності його розвитку. Структура сучасного світового господарства.

Система міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля та її економічні основи. Сутність і форми міжнародного руху капіталу.

Семінарськезаняття17

Інтеграція економіки України в світове господарство.

Об'єктивні основи зовнішньоекономічних зв'язків України. Шляхи інтеграції України до світової економіки. Міжнародні валютно-фінансові відносини України. Економічна сутність глобалізації. Сучасні тенденції та проблеми глобалізації. Глобальні проблеми, їх сутність, види, сфери дії, динаміка, характер формування і тенденції розвитку

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва розділу теми	Кількість годин								
	денна форма				заочна форма				
	усього	утомучислі			усього	утомучислі			
		Л	П	С.в.		Л	П	Інд.	С.в.
Модуль 1 Загальні основи економічного розвитку									
1. Вступ. Економічна теорія як фундаментальна суспільна наука	4	2		2	7	2			5
2. Предмет і методи економічної теорії	4	2		2	6			1	5
3. Економічні потреби суспільства. Економічні інтереси	4	2		2	5				5
4. Суспільне виробництво	6	2		4	7		2		5
5. Економічні системи суспільства	4	2		2	5				5
6. Форми організації суспільного виробництва	6	2	2	2	5				5
Всього	28	12	2	14	35	2	2	1	30
Модуль 2 Загально-теоретичні проблеми ринкової економіки									
7. Суть та еволюція грошей	8	2	2	4	5				5
8. Ринок і механізм його функціонування	6	2	2	2	2	2			
9. Ринкова інфраструктура	6	2	2	2	7		2		5
10. Конкуренція і монополія	6	2	2	2	5				5
11. Підприємництво в ринковій економіці	6	2	2	2	6			1	5
Всього	32	10	10	12	25	2	2	1	20
Модуль 3 Економічні основи підприємництва									
12. Підприємство (фірма) в ринковій економіці	6	2		4	7	2			5
13. Витрати виробництва і прибуток	4	2	2						
14. Особливості підприємництва в аграрному секторі	6	2	2	2	6			1	5
15. Відтворення та економічне зростання на макrorівні	6		2	4	5				5
16. Циклічність-загальна закономірність ринкової економіки	6	2	2	2	7		2		5
17. Доходи населення	5	2	2	1	5				5
Всього	33	10	10	13	30	2	2	1	25
Модуль 4 Макроекономічні проблеми регулювання ринкової економіки									
18. Основи менеджменту	5		2	3	5				5
19. Основи маркетингу	5			5	5				5
20. Фінансово-кредитна система	5	2	2	1	7		2		5
21. Державне регулювання ринкової економіки	5	2	2	1	7	2			5
22. Закономірності формування та сутність світового господарства	7	2	2	3	6			1	5
Всього	27	6	8	13	30	2	2	1	25
Всього	120	38	30	52	120	8	8	4	100

5. Темилекційнихзанянь

№ з/п	Назватемі	Кількість годин
Змістовиймодуль1.		
1	Економічнатеоріяякфундаментальнасуспільнанаука	2
2	Предметіметодіекономічноїтеорії	2
3	Економічніпотребисуспільства.Економічніінтереси.	2
4	Суспільневиробництво	2
5	Економічнісистеми суспільства	2
6	Формиорганізаціїсуспільноговиробництва	2
Змістовиймодуль2		
7	Сутністьіеволюція грошей	2
8	Ринокімеханізмйогофункціонування.	2
9	Ринковаінфраструктура	2
10	Конкуренціяі монополія	2
11	Підприємництвоуринковійекономіці	2
Змістовиймодуль3		
12	Підприємство(фірма)вринковійекономіці	2
13	Витративиробництваі прибуток	2
14	Особливостіпідприємництваваграрному секторі	2
15	Відтвореннятаекономічнезростанняна макрорівні	
16	Циклічність-загальназакономірність ринковоїекономіки	2
17	Доходи населення	2
Змістовиймодуль4		
18	Основименеджменту	
19	Основимаркетингу	
20	Фінансово-кредитнасистема	2
21	Державнерегулюванняринковоїекономіки	2
22	Закономірності формування та сутність світового господарства	2
Разом		38

6. Темисемінарськихзанянь

№ з/п	Назватемі	Кількість годин
Змістовиймодуль1.		
1	Суспільневиробництво	
2	Економічні системисуспільства	

3	Форми організації суспільного виробництва	2
Змістовий модуль 2.		
4	Сутність і еволюція грошей	2
5	Ринок і механізм його функціонування.	2
6	Ринкова інфраструктура	2
7	Конкуренція і монополія	2
8	Підприємництво у ринковій економіці	2
Змістовий модуль 3		
9	Відтворення та економічне зростання на макrorівні	2
10	Особливості підприємництва в аграрному секторі	2
11	Циклічність-загальна закономірність ринкової економіки	2
12	Доходи населення	2
13	Витрати виробництва і прибуток	2
Змістовий модуль 4		
14	Основні менеджменту	2
15	Основні маркетингу	
16	Фінансово-кредитна система	2
17	Державне регулювання ринкової економіки	2
18	Закономірності формування та сутність світового господарства	2
Разом		30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і метод економічної теорії	2
2	Економічні потреби суспільства. Економічні інтереси.	2
3	Суспільне виробництво	2
4	Економічні системи суспільства	4
5	Відносини власності в економічному житті суспільства	2
6	Форми організації суспільного виробництва	2
7	Сутність і еволюція грошей	4
8	Ринок і механізм його функціонування.	2
9	Ринкова інфраструктура	2
10	Конкуренція і монополія	2
11	Підприємництво у ринковій економіці	2
12	Підприємство (фірма) в ринковій економіці	4

13	Витративиробництваіприбуток	
14	Особливостіпідприємництваваграрномусекторі	2
15	Відтвореннятаекономічнезростанняна макрорівні	4
16	Циклічність-загальназакономірністьринковоїекономіки	2
17	Доходи населення	1
18	Основименеджменту	3
19	Основимаркетингу	5
20	Фінансово-кредитнасистема	1
21	Державнерегулюванняринковоїекономіки	1
22	Закономірності формування та сутність світового господарства	3
Разом		52

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

Словесні методи (бесіда, розповідь, пояснення, лекції тощо) характерні тим, що інформацію для засвоєння студент отримує вербальними засобами, тобто через слово.

Наочні методи — інформація для засвоєння одержується на основі сенсорно-перцептивної діяльності (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі).

Практичні методи. Суть їх у тому, що шляхом виконання практичних дій студент отримує деяку інформацію, яку аналізує, робить висновок і приходить до тих знань, які не обов'язково засвоїти. Особливістю методу є те, що діяльність з одержання знань накладається в часі на діяльність з їх застосування, що дає винятково важливий педагогічний ефект.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

1. Бесіда, або діалог за аудиторією. Ставлю серію запитань, які потребують відповіді. Це дає можливість зрозуміти, чи готові студенти сприймати новий матеріал, чи їх потрібно активізувати. Проводжу бліцопитування (ставляться питання, які потребують відповіді). Практика підказує, що студенти ідуть на заняття не підготовлені, але коли знають, що буде опитування — готуються. Разом з тим це дає можливість виявити прогалини, що важливо не тільки для студента, як для викладача.

2. Сократична бесіда. Ставиться серія запитань, які дають можливість студенту дати не повну відповідь, що спонукає з зацікавленістю сприймати новий матеріал.

3. Проблемне заняття. Висловлюю проблему, з метою викликати зацікавленість у студентів. Цей вид інтерактивних технологій можна використовувати після опрацювання серії занять, бо студенти вже повинні мати багаж знань. Ціспрямовані на проведення дослідження праць. Вони дозволяють отримати знання для виконання ІНДЗ.

4. Дискусія. Відбувається активний обмін думками. Це різновид проблемних лекцій. Проводяться ділові ігри, самостійна робота. Лекція-дискусія дає можливість охопити складний, великий за обсягом і найбільш вдалих матеріал.

5. Аналіз конкретних ситуацій. Береться конкретна ситуація з життя (професійна діяльність, соціум тощо) і вирішується різними шляхами. Сьогодні неможливо навчати студента старими методами. Знань стало так багато, професійні навички стали настільки багатоманітними, що їх неможливо передати в повному обсязі в межах традиційних методів, шляхом ретрансляції, позбавленої емоційності.

6. Заняття з використанням техніки зворотного зв'язку. Після подачі лекції починається її обговорення. З'ясовую наскільки студенти зрозуміли матеріал.

7. **Метод «заверши фразу».** Студент може продовжувати її своїми словами, а не так як у конспекті.

8. **Консультація.**

Для індивідуальної роботи зі студентами використовують *пояснення*.

9. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

За місцем у навчальному процесі розрізняють **попередній, поточний, періодичний, підсумковий види контролю.**

Попередній контроль – використовують перед вивченням нової теми на початку семестру для з'ясування загального рівня підготовки здобувачів освіти з дисципліни, щоб передбачити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль – спостереження викладача за навчальною діяльністю здобувачів освіти на занятті. Метою його є отримання оперативних даних про рівень знань здобувачів освіти і якість навчальної роботи на занятті, оптимізація управління навчальним процесом.

Періодичний (тематичний) контроль – виявлення й оцінювання засвоєних на кількох попередніх заняттях знань, умінь здобувачів освіти з метою визначення, наскільки успішно вони володіють системою знань, чи відповідають ці знання програмі. Різновидом періодичного є **тематичний контроль**, що полягає у перевірці та оцінюванні знань здобувачів освіти з кожної теми і спрямований на те, щоб усі належно засвоїли кожен модуль.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або навчального року. Підсумкову оцінку за семестр виставляють за результатами тематичного оцінювання, за рік — на основі семестрових оцінок.

Навчальні досягнення здобувачів освіти з дисципліни «Політична економія» оцінюються за кредитно-трансферною системою ЄКТС, в основу якої покладено принцип прозорості, об'єктивності, індивідуальності та певної уніфікованості. Головна завдання при цьому – досягти найбільш ефективного та об'єктивного оцінювання, яке повинне одночасно виконувати контролюючу й мотивуючу функції.

Кожен модуль включає лекційні та практичні заняття, самостійну роботу.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

10. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у Білгород-Дністровський ФК ПБКТ України», 2022р.

Формою семестрової атестації є диференціальний залік.

Рейтинг здобувача освіти із засвоєння навчальної дисципліни складається з рейтингу з навчальної роботи – 70 балів та рейтингу з атестації – 30 балів. Таким чином, на оцінювання засвоєння змістових модулів, на які поділяється навчальний матеріал дисципліни, передбачається 70 балів. Рейтингові оцінки із змістових модулів, як і рейтинг з атестації, теж обчислюються за 100-бальною шкалою.

Для занесення оцінок у екзаменаційну відомість, залікову книжку та журнал рейтингової оцінки знань здобувача освіти його рейтинг з різних видів навчальної роботи у балах переводиться у національну та ЄКТС (Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система) оцінки згідно з таблицею.

Співвідношення між національними та ЄКТС оцінками і рейтингом здобувача освіти

Рейтинг здобувача освіти, бали	Оцінка національна за складання	
	екзаменів, диференційованих заліків	заліків*
90–100	Відмінно	Зараховано
74–89	Добре	
60–73	Задовільно	
00–59	Незадовільно	Незараховано

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
Модуль 1				
1.	Лекційні заняття	5	7	35
2.	Семінарські заняття	5	4	20
3.	Модульна контрольна робота	45	1	45
Підсумковий рейтинговий бал				100
Модуль 2				
1.	Лекційні заняття	8	5	40
2.	Семінарські заняття	5	4	20
3.	Модульна контрольна робота	40	1	40
Підсумковий рейтинговий бал				100

Модуль3				
	Лекційні заняття	5	5	25
	Семінарські заняття	6	5	30
	Модульна контрольна робота	45	1	45
Підсумковий рейтинговий бал				100
Модуль4				
	Лекційні заняття	5	6	30
	Семінарські заняття	5	4	20
	Модульна контрольна робота	50	1	50
Підсумковий рейтинговий бал				100

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Підручники та посібники.
2. Конспекти лекцій.
3. Лекції на електронних носіях.
4. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях.
5. Методичні вказівки до виконання семінарських занять.

Вивчення дисципліни здобувачами освіти передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси – опубліковану українську та іноземну літературу (нормативні документи, підручники, навчальні посібники, наукові періодичні та монографічні видання, словники, довідники тощо), методичну літературу та Інтернет-джерела.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОР

МАЦІЇ Основна

1. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. Підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 688 с.

2. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. / З.І. Галушка, Г.М. Поченчук – Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2020. – 232 с.

3. Дяченко Т. А. Економічна теорія / Т. А. Дяченко, Я. А. Максименко // Розділ в навчальному посібнику: Маркетингова діяльність підприємств [Електронний ресурс] : навч. посібник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О. П. Косенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Електрон. текстові дані. – Харків, 2018. – 1008 с. – Режим доступу: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPIPress/35863>.

4. Економічна теорія : навч. посіб. / Л. С. Томашик, О. О. Перепьолкіна, Б. М. Шевчик, О. О. Сухий, О. Р. Зав'ялова; Центр спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів.

торг.- екон. ун-ту, 2018. – 263 с.

5. Економічна теорія: навч. посібник для студентів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність / За ред. С.І. Архієреєва. - Харків: НТУ «ХПІ», 2020. – 230 с.

6. Економічна теорія: підручник / В.Г. Чепінога. – К.: Видавництво Юрінком Інтер, 2019. – 656 с.

7. Економічна теорія: підручник / В. Д. Лагутін, Ю. М. Уманців, Т. А. Щербакова, Т. С. Ожелевська, Л. В. Лебедева; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 607 с.

8. Економічна теорія: підручник / [В. П. Якобчук та ін. ; під заг. ред. В. П. Якобчук] ; Житомир. нац. агрокол. ун-т. – Київ : Ліра-К, 2020.

9. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка : навч. посіб. / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко, М. М. Теліщук, П. В. Круш, Г. Г. Старостенко, В. В. Мартиненко, Т. В. Поснова, М. А. Корж, М. О. Скорик, Т. В. Рябокінь, М. М. Теліщук; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2018. – 297 с.

10. Економічна теорія: посібник / За заг. ред. В.І. Сідорова, Є.М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна., 2019. – 464 с.

11. Економічна теорія: навч. посібник у 2 ч. / Н. Г. Ушакова, О. А. Кулініч, Л. М. Зарецька. – Частина II. – Х. : Монограф, 2018. – 219 с.

12. Ємець О. І. Політична економія: навчальний посібник / Ємець О. І., Репела Н. П., Татунчак Я. І., за науковою ред. к.е.н., доц. О. І. Ємець. – Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М. м. ІваноФранківськ, 2017. – 328 с.

Додаткова

13. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність: підручник / [Е. М. Забарна та ін.] ;Одес. нац. політехн. ін-т. – Херсон : ОЛДІ-плюс, 2020. - 411 с.
14. Економічна теорія: тенденції та розвиток системи економічних ідей: [колект.] монографія / [Е.М. Забарна та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук Е. М. Забарної ; Одес. нац. політехн. ун-т. – Одеса :Астропринт, 2018. - 388 с.
15. Економічна теорія. Політекономія: підручник / [В. М. Тарасевич та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук,проф. В. М. Тарасевича. – К.: Знання, 2012. - 206 с.
16. Курс мікроекономіки: Навчальний посібник для студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» /За ред. С.І. Архієреєва. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 156 с.

17. Макроекономіка : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т«Харків. політехн. ін-т». – Харків : Іванченко І. С., 2019. – 216 с.
18. Максименко Я.А. Міжнародна економіка: теорія і практичні завдання: навч. посібник / Я. А.Максименко ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : Іванченко І. С.,2018.
  19. І.В.Кокорєв. Основиекономічної теорії. курс лекцій (І.В. Кокорєв.- Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2017. 220с.
  20. А.В.Сірко.Економічнатеорія.Політекономія.- К.:Центр навчальної літератури.2019.448с.
  21. ЧепіногаВ.Г.Основиекономічноїтеорії:навч.посібник.К. : Видавництво Ліра-К. 2017.240с.

Інтернетресурси:

1. Верховна Рада України–<http://www.rada.kiev.ua>
2. Кабінет Міністрів України–<http://www.kmu.gov.ua>
3. Міністерство економіки України–<http://www.me.gov.ua>
4. Державна податкова адміністрація–<http://www.sta.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України–<http://www.minfin.gov.ua>
6. Законодавство України–<http://www.zakon/rada.gov.ua>
7. Діловий щотижневик КОНТРАКТИ–<http://www.kontrakty.com.ua>
8. Інтернет-портал Газети Бізнес–<http://www.business.kiev.ua>
9. Господарський кодекс України–
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
10. Ел. видання “Ефективна економіка”–
<http://www.economy.nayka.com.ua/>
11. Економічна та фінансова література: а.<http://www.vuzlib.net>
б.<http://buklib.net>